

Türkiye sansür cehennemi

ASLI ULUŞAHİN

Türkiye Yayıncılar Birliği'nin (TYB) Avrupa Birliği desteğiyle hayata geçirdiği "Yayımlama Özgürlüğü Yolunda" projesinin ilk toplantısı, öncesi gün 33. İstanbul Uluslararası Kitap Fuarı'nda yapıldı. TYB Yayımlama Özgürlüğü Komitesi Başkanı **Ragıp Zarakolu**'un yönettiği panele, Uluslararası Yazarlar Birliği (PEN) İngiltere Komite Başkanı, yazar **Maureen Freely**, yazar **Ahmet Ümit** ve yazar-yayıncı **Mine Soysal** konuşmacı olarak katıldı. Freely, yayın özgürlüğünün engellenmesiyle ilgili Britanya'daki örnekleri sıralayarak "İstediğimizi yazabildiğimiz yanılgısı içindeyiz ama durum tam tersi" dedi. Ahmet Ümit ise Türkiye'de yaşananı "sıradan faşizm" olarak niteledi.

Zarakol'un "Devletin yasakçılığı bitiyor, üzerine toplumun yasakçılığı tehdidi oluşuyor. Toplumda sistematik bir ihbar mekanizması var" görüşünü dile getirdiği toplantının ilk konuşmacısı Ahmet Ümit'ti.

'Baskılar 12 Eylül'ün ötesinde'

Ümit, "Ülkemizde düşüncelerin yayımlanması her zaman sıkıntılıdır. Ben de romanlarımı yazarken endişeye kapılıyorum" diyerek üç eserinin okullarda "erotik sahneleri" nedeniyle zararlı bulunduğunu söyledi. Ümit "Cinayet sahnesi anlatıyorum zorlarına gitmiyor, sevişme sahnesi zorlarına gidiyor" dedi.

Toplumun "hükümet yanlıları ve hükümet yansız olmayanlar" diye ikiye bölündüğünü, sanat alanında da aynı bölünmüşlüğü gördüğünü belirten Ahmet Ümit, sansürcü bakışın topluma yayılmasını "sıradan faşizm" olarak niteledi. Ümit'in konuşması, "Bugün yaşadığımız süreç özgür değil, onlar gibi dü-

Ahmet Ümit, sansürcü bakışın topluma yayılmasını "sıradan faşizm" olarak niteledi. PEN İngiltere Komite Başkanı Maureen Freely, "Neoliberal küreselleşmenin uyanmasıyla, sansürün yeni formlarıyla karşı karşıyayız" derken, Mine Soysal, MEB'in yayıncılık yönetmeliğinin "son yılların en muhteşem sansür fermanı" olduğunu vurguladı.

şünmeyen yazarları kim olursa olsun, içeriye atabilir. Bir yayıncının söylediği gibi 'baskılar 12 Eylül'ün ötesinde'... Yakında, 'şu yazarı basmayın' da diyebilecekler. Yapılacak tek şey, Gezi'de olduğu gibi, karşı çıkmak. Özgür bir edebiyat için, Türkiye'nin geleceği için

baskılara, yasaklara hep birlikte karşı çıkmak zorundayız, başka yolun yok" sözleriyle sona erdi.

'Neoliberal piyasalar sansür doğuruyor'

Maureen Freely, İngiltere'deki durumun sanıldığından daha kötü olduğunu "Birçoğumuz istediğimiz her şeyi ya-

zabileceğiniz yanılsamasına kapılmış durumdayız ve bu yanılsama bizi kör etmiş durumda. Oysa durum tam tersi" sözleriyle anlattı. Britanya'da yürürlükte olan Hakaret Yasası nedeniyle yayıncıların ve yazarların yüklü tazminat davalarıyla karşı karşıya kaldıklarını aktaran Freely, "Hukuk sistemi, sıradan vatandaş medya tarafından bir hakarete uğradığında ceza vermezken, zengin ve güçlü olanların eylemlerinin eleştirisi yasaklanabiliyor" dedi.

Freely, İngiltere'de "terör" bahane edilerek çıkarılan yasaların basın özgürlüğünü tehdit etmeye başlamasına da Guardian gazetesi yazarı **Edward Snowden**'in yaşadıklarını örnek gösterdi. Snowden'in ortaya çıkardığı bilgileri yayınlamak isteyince hükümetin gazete binasına baskın düzenlediğini ve gazetecinin bilgisayarına el konulduğunu, gazetesinin kapatılma eşiğine geldiğini hatırlattı.

Freely, yayıncıların üzerindeki baskı araçlarından birinin de neoliberal piyasa koşulları olduğunu vurguladı ve "Neoliberal küreselleşmenin uyanmasıyla, sansürün yeni formlarıyla karşı karşıyayız. Britanya'da 35 yıl önce ilk kitabımı yayımladığımda seçkin bir edebiyatçıları topluluğunun içine adım atmıştım. Editörlerimiz yayımladığımız her şeyin arkasında dururlardı. Şimdi bunu yapmış olurlarsa işlerinden kovulurlar. Eğer bir kitabınız çok satmışsa ortalama bir yazar olarak etiketlenirsiniz. Ve ikinci kitabınız basılmaz" dedi.

Türkiye Yayıncılar Birliği'nin hayata geçirdiği "Yayımlama Özgürlüğü Yolunda" projesi 10 ay sürecek ve proje kapsamında 9 ilde bölge toplantıları yapılacak. Ardından Ankara'da sonuç konferansıyla edinilen bilgiler yetkililere aktarılacak ve kitap olarak yayımlanacak.